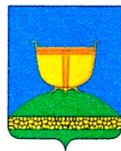

**ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
ВЫСОКОГОРСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО
РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН**

Кооперативная ул., 5, пос. ж/д станция Высокая Гора,
Высокогорский район, Республика Татарстан, 422700

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БИЕКТАУ МУНИЦИПАЛЕ РАЙОНЫ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ**

Кооперативная ур., 5, Биектау т/ю станциясе поселогы,
Биектау районы, Татарстан Республикасы, 422700

Тел.: +7 (84365) 2-30-50, факс: 2-30-86, e-mail: biektau@tatar.ru, www.vysokaya-gora.tatarstan.ru

**ПОСТАНОВЛЕНИЕ
от 24.03.2020**

**КАРАР
№ 317**

**«2019-2021 елларга Биектау муниципаль районында мәдәният үсеше»
максатчан программасына үзгәрешләр кертү турында**

Биектау муниципаль районы мәдәни тормышында катнашуга һәм мәдәният учреждениеләреннән файдалануга кешенең конституцион хокукларын гамәлгә ашыруны тәмин итү, шулай ук мәдәни, музей кыйммәтләренә керү, гражданнарга китапханә хезмәте күрсәтү, мәдәният һәм сәнгать өлкәсендә өстәмә белем бирү буенча халыкның ихтыяжларын тәмин итү максатларында, Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Башкарма комитеты **КАРАР БИРӘ:**

1. Биектау муниципаль районы Башкарма комитетының комитетының 2019 нчы елның 15 нче февралендәге 292 нче номерлы карары белән расланган «2019-2021 елларга Биектау муниципаль районында мәдәният үсеше» максатчан программасын китерелгән кушымта нигезендә яңа редакциядә раслап үзгәрешләр кертергә.

2. «Биектау муниципаль районы башкарма комитетының мәдәният бүлеге» муниципаль учреждениесе начальнигы Л.З. Борхановага элге карарны Биектау муниципаль районы сайтында һәм Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат порталында урнаштыруны тәмин итәргә.

3. Элеге карарның үтәлешенә контрольлек итүне «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Башкарма комитеты» муниципаль казна учреждениесе житәкчесе урынбасары Р.Р. Сабиржановка йөкләргә.

Биектау муниципаль районы
Башкарма комитеты житәкчесе

Д.Ф. Шәйдуллин

Кушымта

Расланды

Биектау муниципаль районы

Башкарма комитетының 2020 елның

24 нче мартындагы 317нче номерлы

Карары белән

**«2019-2021 ЕЛЛАРГА БИЕКТАУ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНДА
МӘДӘНИЯТ ҮСЕШЕ»**

МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАСЫ

Программаның паспорты

Программаның исеме	“2019-2021 елларга Биектау муниципаль районында мәдәният үсеше” муниципаль программасы
Программага заказ бирүче	“Биектау муниципаль районы Башкарма комитеты” муниципаль казна учреждениесе
Программаны эшләүче	“Биектау муниципаль районы Башкарма комитеты” муниципаль казна учреждениесенең мәдәният бүлеге” муниципаль казна учреждениесе
Программаның максатлары	<p>Кешенең мәдәни тормышта катнашу конституцион хокукларын тормышка ашыруны тәмин итү һәм Биектау муниципаль районы мәдәният учреждениеләреннән файдалану, шулай ук мәдәният, музей ядкарьләренә керү мөмкинлеге булу, гражданның китапханә хезмәт күрсәтүе буенча хезмәтләр күрсәтү, мәдәният һәм сәнгать өлкәсендә өстәмә белем бирүне тәкъдим итү буенча халыкның ихтыяжларын тәмин итү;</p> <p>Биектау муниципаль районы мәдәният учреждениеләренең нәтижәле эшчәнлекләре өчен шартлар тудыру.</p>
Программаның бурычлары	<p>Биектау муниципаль районының мәдәниятен һәм сәнгатен рухи-әхлакый кыйммәтләр, мәдәни мирас һәм ижади потенциал системасы буларак үстерү һәм саклау. Мәдәният өлкәсендә муниципаль учреждениеләр челтәрен саклау һәм үстерү.</p> <p>Район мәдәният учреждениеләренең нәтижәле эшчәнлеген эш формаларының камилләштерүе, матди-техник базаны ныгыту, яңа технологияләргә кергү хисабына тәмин итү.</p> <p>Район халыкының мәдәни ялы өлкәсендә хезмәт күрсәтүләрен күләм һәм сыйфатлылыгын арттыру.</p> <p>Жәмгыять үсешенең мөһим ресурсы буларак социаль-мәдәни функцияләргә тормышка ашыру өчен музейларның комплекслы үсеше.</p> <p>Гражданның мәгълүмат һәм белемнәргә бернинди тоткарлыксыз керү буенча конституцион хокукларны тормышка ашыруны тәмин итәргә сәләтле булган, шулай ук китапханәләрдә сакланучы милли мәдәни мирасны саклаган китапханә хезмәте күрсәтү системасының үсеше.</p> <p>Милли музыка традицияләрен саклау һәм үстерү, заманча музыка сәнгате үсеше.</p>
Максат индикаторлары һәм Программаның	<ul style="list-style-type: none"> - китапханәләрен китапханә фондындагы экземплярлар күләме; - мәдәният һәм сәнгать өлкәсендә өстәмә белем бирү учреждениеләре челтәрләре саны күрсәткече;

күрсәткечләре	<ul style="list-style-type: none"> - Биектау муниципаль районы балаларының эстетик белем бирү белән колачлау дәрәжәсе; - 14 яшькә кадәрге балалар өчен чараларның мәдәни-ял итү чараларының гомуми санындагы өлеше; - узган ел белән чагыштырганда мәдәни-масса чараларында катнашучы клуб төркемнәре катнашучылары санының үсеш темплары; - китапханәләрнең китап фондлары комплектавын үстерү; - мәдәният бүлеге карамагында булган матди-техник базасын модернизацияләүне тормышка ашырган һәм тормышка ашыручы учреждениеләрнең өлеше; - мәдәният бүлеге карамагында булган биналары ремонт эшләре уздыруны таләп иткән учреждениеләрнең өлеше; - мәдәният бүлеге карамагында булган биналарны һәм корылмаларны төзекләндерү буенча эшләр уздырылган учреждениеләрнең өлеше.
Программаны тормышка ашыру сроклары	2019-2021 еллар.
Ярдәмче программалар	<ul style="list-style-type: none"> - “Халыкны китапханә хезмәте белән тәэмин итүне оештыру”; -“Музей эше үсеше”; -“Клуб учреждениеләренең үсеше”; -“Өстәмә белем бирү белән тәэмин итү”; -“Өлкә белән муниципаль идарә итү системасы үсеше”.
Программага исемлек	<p>Программа түбәндәге бүлекләргә үз эченә ала:</p> <ul style="list-style-type: none"> -“Проблеманы анализлау һәм бәя бирү. Программаның максатлары”; -“Программаның сроклары һәм тормышка ашыру этаплары”; -“Халыкка китапханә хезмәте күрсәтүне оештыру”; -“Музей эше үсеше”; -“Клуб учреждениеләренең үсеше”; -“Балаларны өстәмә белем бирү белән тәэмин итү”; -“Бюджет чараларын тагын да тулы һәм нәтижәле куллануга ирешү”; -“Мәдәният учреждениеләренең матди-техник базасын ныгыту”.
Ярдәмче программаларны һәм Программаның төп чараларын башкаручылар	“Биектау муниципаль районы Башкарма комитеты” муниципаль казна учреждениесенең мәдәният бүлеге” муниципаль казна учреждениесе

Программаны финанслауның күздә тотылган күләме һәм чыганақлары	Программаның барлық чараларын тормышка ашыру жириле бюджеттан һәм бюджеттан тыш чыганақлардан финанслауны күз алдында тота (мәдәният учреждениеләренең үз чаралары, иганәчеләренең чаралары);			
	Программаны финанслау күләме тиешле бюджетларны формалаштырганда ел саен тәгаенләне.			
	Күздә тотылган финанс чыганақлары	Бюджет финанславы, мең сумнарда		
		2019 тормышка ашыруның 1 нче елы	2020 тормышка ашыруның 2 нче елы	2021 тормышка ашыруның 3нче елы
	Барлығы, шул исәптән:	151227,0	146706,4	147145,6
	РФ бюджеты	246,0		
	РТ бюджеты	15481,9		
Жириле бюджет	133162,9	145633,2	146072,4	
Бюджеттан тыш чыганақлар	2336,2	1073,2	1073,2	
Программа үтелеше буенча контроль	“Биектау муниципаль районы Башкарма комитеты” МКУсе			

I бүлек

Проблеманы анализлау һәм бәя бирү. Программаның максатлары

Биектау муниципаль районы мәдәни потенциалга ия – болар 36 клуб учреждениесе белән бергә “Биектау Үзәк мәдәният йорты үзәкләштерелгән системасы” МБУ, 36 филиал белән “Биектау үзәкләштерелгән китапханә системасы” МБУ үзәк балалар китапханәсе, ике бүлек белән (Дөбяз, Бөреле), “Салих Сәйдәшев исемендәге сәнгать мәктәбе” өстәмә белем бирү МБУ, 1 филиал белән (Өбрә авылында С.Сәйдәшев музейе) “Биектау туган якны өйрәнү музейе”.

Финанс күзлегеннән чыгып караганда мәдәният өлкәсе хәзер милли байлыкны тәшкит итүче матди кыйммәтләренә саклау, жыю бара торган социаль блокның сферасы булып тора.

Мәдәниятне һәм сәнгатьне саклау һәм үстерү бурычларын хәл итү комплекслы якын килүне, барлық эшне заманча оештыруны, перспективалы планлаштыруны таләп итә. Әлеге программаны тормышка ашыру мәдәни мирасны саклау буенча максатчан эш алып бару һәм районның мәдәни потенциалын үстерүне тәмин итәргә мөмкинлек бирәчәк. Программа интеллектуаль, ижади, оештыру һәм финанс мөмкинлекләрен берләштерүне күз алдында тота.

Программа булган потенциалны сакларга мөмкинлек бирэ торган һәм Биектау муниципаль районы үсеше өчен яңа импульс бирүче чараларны ачыклай:

-ижади потенциалны үстерү һәм яңадан житештерү өчен шартлар тудыру;

-мәдәни традицияләргә һәм бердәм мәдәни кинлекне саклау;

-заманча мәдәният һәм сәнгатьнең барлык төрләрнең һәм жанрларының үсешенә ярдәм итү, барлык катламнарның да мәдәни кыйммәтләргә киң алу мөмкинлеген өчен шартлар тудыру;

-Биектау муниципаль районы мәдәният учреждениеләренә дәрәжәсен тотуга ярдәм итү;

-һөнәри сәнгать үсешенә булышлык итү.

Өлеге Программаны тормышка ашыру гражданның районның мәдәни тормышында катнашу өчен ижади ирекләрен тәмин итүне, гражданның районның мәдәни тормышында катнашу өчен ижади үсеш мөмкинлекләрен тәмин итүне гарантияли.

Программа муниципаль районга йөкләнгән районкүләм чаралар, бәйрәмнәргә оештыру аркылы район халкының ялын оештыру буенча вәкаләтләргә тормышка ашырырга мөмкинлек бирэ. Программа районкүләм смотрлар, акцияләр, бәйгеләр, фестивальләр оештыру аркылы мәдәният өлкәсендә эшләүчеләргә һөнәри белем бирү буенча эшчәнлекне күз алдында тоту, бу үз чиратында кулланучыларның мәдәни хезмәт күрсәтү сыйфаты һәм мөмкинлекләр белән канәгать булу артуга, мәдәният өлкәсендә хезмәт күрсәтүләр сыйфаты артуга китерәчәк.

II бүлек

Программаны тормышка ашыруның сроклары һәм этаплары

т/б №	Этап исеме	Тормышка ашыру сроклары	Көтелгән нәтижеләр
1	Программаны эшләп чыгару	2021 елның 3 кварталы	“2019-2021 елларга Биектау муниципаль районында мәдәният үсеше” муниципаль программасын раслау
2	Программаны тормышка ашыру	2019-2021 еллар	Район халкының укуга ижтыяжларын тулысынча канәгатьләндерү өчен китапханә фондларын тулыландыру. Авыл халкының мәгълүмат ресурсларына киң керү мөмкинлеген тәмин итү. Китапханә хезмәткәрләренә һөнәри дәрәжәсен күтәрү. Музей фондларын тулыландыру. Музейның яңа эш формаларын эзләү эшчәнлегенә стимул бирү.

			<p>Музей эшчәнлегенә яңа технологияләрне керту.</p> <p>Район имиджын формалаштыру.</p> <p>Россия тарихына, Биектау муниципаль районы традицияләренә һәм мәдәни мирасына хөрмәтле мөнәсәбәт, гражданлык, патриотлык тәрбияләү.</p> <p>Караучылар аудиториясен киңәйтү; Халыкның төрле катламының мәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерү.</p> <p>Клуб учреждениеләре хезмәткәрләренә квалификациясен арттыру.</p> <p>Эшчәнлекнең инновация төрләре өчен шартлар тудыру.</p> <p>Тәкъдим ителүче хезмәтләрнең сыйфатын арттыру.</p> <p>Яшь талантларның ижатына стимул бирү һәм ярдәм күрсәтү.</p> <p>Һөнәри сәнгатьне популярлаштыру.</p> <p>Янгынга каршы тору куркынычсызлыгын тәмин итү.</p> <p>Мәдәният учреждениеләренә эчке биналарын ремонтлау.</p>
3	Нәтижеләр ясау	2021 елның 4 кварталы	<p>“2019-2021 елларга Биектау муниципаль районында мәдәният үсеше” муниципаль программасын тормышка ашыру кысаларында мәдәният учреждениеләренә эшчәнлеген анализлау.</p>

“2019-2021 елларга музей эше үсеше” ярдәмче программасы Биектау муниципаль районы Музей фондын саклау, өйрәнү һәм популярлаштыру, шулай ук жәмгыять үсешенә мөһим ресурс буларак алар тарафыннан социаль-мәдәни функцияләрне тормышка ашыру максатыннан музейларның комплекслы үсешенә юнәлдерелгән.

“2019-2021 елларга халыкка китапханә хезмәте күрсәтүне оештыру” ярдәмче программасы граждандарга мәгълүмат һәм белемнәргә беринди тоткарлыксыз керү буенча конституцион хокукларны тормышка ашыруны тәмин итәргә сәләтле булган, шулай ук китапханәләрдә сакланучы милли мәдәни мирасны саклаган китапханә хезмәте күрсәтү системасының үсешенә юнәлдерелгән.

“2019-2021 елларга өстәмә белем бирү белән тәмин итү” ярдәмче программасы милли музыка традицияләрен саклау һәм үстерү, заманча музыка сэнгате үсешен максат итеп куя.

“Клуб учреждениеләре үсеше” ярдәмче программасы Биектау муниципаль районы халкының мәдәният өлкәсендәге хәзерге ихтыяжларын канәгатьләндерүгә һәм яңа ихтыяжларын формалаштыруга, халыкның төрле катламының ялын оештыру, мәдәният учреждениеләренең жәлеп итүчәлеген арттыруга юнәлдерелгән.

Программаны тормышка ашыруны финанс ягыннан тәмин итү законнар тарафыннан билгеләнгән тәртиптә бирелә торган федераль, республика бюджеты чараларын, шулай ук Биектау муниципаль районы бюджеты чараларын куллануны күз алдында тотта.

“Халыкка китапханә хезмәте күрсәтүне оештыру” ярдәмче программасы

Ярдәмче программа паспорты

Ярдәмче программаның исеме	Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районында “2019-2021 елларга халыкка китапханә хезмәте күрсәтүне оештыру” (алга таба – Ярдәмче программа)
Ярдәмче программага заказ бирүче	“ТР Биектау муниципаль районы Башкарма комитеты” МКУсе
Ярдәмче программаны төп эшләп чыгаручы	Биектау муниципаль районының “Биектау үзәкләштерелгән китапханә системасы” МБУсе
Ярдәмче программаның максаты	Гражданнарга мәгълүмат һәм белемнәргә бернинди тоткарлыксыз керү буенча конституцион хокукларны тормышка ашыруны тәмин итәргә сәләтле булган, шулай ук китапханәләрдә сакланучы милли мәдәни мирасны саклаган китапханә хезмәте күрсәтү системасының үсеше.
Ярдәмче программаның бурычлары	1.Китапханә хезмәт күрсәтүенең нәтижәле системасын тәмин итү. 2.Китапханә фондларының актуальлеген һәм сакланышын тәмин итү. 3.Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы китапханәләр челтәре бердәм мәгълүмат системасы үсеше. 4.Һәркем керә алырлык китапханәләр эшчәнлеген модернизацияләү һәм һәркем керә алырлык китапханәләрнең нәтижәле эшләве, кулланучыларның анда булуларының куркынычсыз һәм уңайлылыгы өчен матди-техник базасын ныгыту.

	<p>5.Укуны алга жибөрү өчен мәдәни-агарту эшчәнлеген жәелдерү.</p> <p>6.Китапханәләрнең туган якны өйрәнү эшчәнлеген оештыру: эзләнү эше, туган якны өйрәнү мәгълүматлар базасын һәм методик-библиографик ярдәмлекләр булдыру, туган якны өйрәнү проектларын тормышка ашыру.</p> <p>7.Берөзлексез һөнәри белем алу һәм квалификацияне күтәрү системасы үсеше.</p>
Ярдәмче программаның сроклары һәм тормышка ашыру этаплары	2019 - 2021 еллар
Ярдәмче программаны финанслау күләмнәре, еллар буенча бүлеп	Ярдәмче программалар фаразлау характерында булалар һәм билгеле финанс елга Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы бюджетын төзегәндә ел саен тәгаенләнергә тиешле.
Ярдәмче программаның максатларын һәм бурычларын тормышка ашыру нәтижәсендә көтелгән ахыргы нәтижәләр (нәтижәләргә бәя бирү индикаторлары) һәм аның бюджет эффективлыгы күрсәткечләре	<p>Ярдәмче программалар чараларын тормышка ашыру 2021 елга түбәндәгеләргә ирешергә мөмкинлек бирәчәк: китапханә хезмәте белән колачланган район халкының артуы;</p> <p>Һәркем керә алырлык китапханәләр бердәм фондында яңа кергән басмалар өлеше артуы;</p> <p>үзәкләштерелгән язылу исемлеге күләме арту;</p> <p>китапханәләрнең Бердәм электрон каталогында библиографик язмалар күләме арту;</p> <p>Интернет челтәренә чыгу мөмкинлеге булган һәркем керә алырлык китапханәләр өлеше арту;</p> <p>заманча китапханә жиһазлары һәм мебельләр белән тәмин ителгән китапханәләр өлеше арту;</p> <p>модельле итеп оештырылган китапханәләр күләме арту; ел дәвамында квалификациясен күтәргән белгечләр күләме, өлкәдәге барлык белгечләр саныннан арту өлеше.</p>

I. Ярдәмче программаны тормышка ашыру өлкәсендә, шул исәптән ул хәл итәргә тиешле мәсьәләләргә дә кертеп гомуми характеристика

Һәркем керә алырлык китапханәләр бердәм мәгълүмати һәм мәдәни киңлек оештыруда һәм гражданның мәгълүмат һәм мәдәни кыйммәтләргә тоткарлыксыз керү буенча конституцион хокукларны тормышка ашыруда иң мөһим звено булып торалар.

Район барлығы 38 һәркем керә алырлык китапханә эшли, шул исәптән Үзәк район китапханәсе, үзәк балалар китапханәсе, 36 авыл китапханәсе-филиаллар. Һәркем керә алырлык китапханәләр фонды 435146 сакланучы берәмлекне тәшкит итә. 2020 елның 1 нче гыйнварына теркәлгән кулланучылар саны – 28406 кеше, шул исәптән балалар – 12068 укучы, килүчеләр саны – 340163 кеше.

Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 1999 ел 19 нчы октябрь 1683-р номерлы карары белән расланган Россия Федерациясе субъектларының социаль инфраструктура объектларында ихтыяжлары нормативларын ачыклау Методикасы нигезендә районның һәркем керә алырлык китапханәләр белән тәмин ителеше 66 процентны тәшкит итә, бер китапханәгә уртача 1282 кеше туры килә (ТР буенча – 2,4 мең кеше).

1 кешегә китаплар белән тәмин ителеше 8,5 китапны, һәркем керә алырлык район китапханәләренең 1 укучысына – 15,3 китап тәшкит итә.

Район халкына һәркем керә ала торган китапханәләр тарафыннан тәкъдим ителүче хезмәтләр социаль-икътисади сәясәтнең мөһим факторы булып тора, гражданның белем алуына һәм мәдәни үсешенә булышлык итә, районның һәрбер кешесенә мәгълүмат алуға иреккә рәвештә керү мөмкинлеген бирә.

Хәзерге вакытта китапханә өлкәсендә актуаль проблемалар булып торалар:

1. Китапханә фондлары сыйфатлы яңартылуының акрын темплары: актуаль өлкә әдәбиятында, балалар әдәбиятында кискен ихтыяж бар, фондларның яңартылуын арттыру кирәк, язма басмаларны финанслауны арттыру.

2. ҮКС китапханәләрендә китап саклау өчен майданнар булмау.

38 китапханәдән: мәктәп бинасында – бсы; мәдәният йорты һәм авыл мәдәният йорты биналарында – 28е эшли. авыл жирлегә белән бергә – 2, аерым торучы бинада – 1, Үзәк балалар китапханәсе үзәк китапханә бинасында урнашкан.

15594 кешегә хезмәт күрсәтә торган Биектау авыл китапханәсе өчен бина бүлеп бирү кирәк.

3. ҮКС МБУ учреждениеләренең матди-техник базасын ныгыту кирәк.

Район китапханәләре учреждениеләренең матди-техник базасы буенча килеп туган хәлгә анализ:

- китапханәләренең матди-техник базасы тотрыксыз – транспорт чараларының, авыл китапханәләрендә заманча китапханә жиһазлары, фондларның сакланышын һәм куркынычсызлыгын тәмин итүче чаралар булмавы;

- китапханәләр физик мөмкинлекләре чиккә кешеләргә хезмәт күрсәтү өчен яраклаштырылмаган;

- үзәк китапханә бинасына капитал төзекләндерү таләп ителә.

Мәдәнит учреждениеләренең матди-техник базасын ныгыту өлкәсендә Программаның төп бурычлары:

- авыл китапханәләренең эчке биналарын ремонтлау ;

- китапханә учреждениеләрендә яңгың куркынычсызлыгын тәмин итү;

- техник жиһазларны модернизацияләү, китапханә жиһазлары, компьютер техникасы, программа белән тәмин итү чараларын алу;

Программа бурычларын хэл итүгә юнәлдерелгән төп чаралар:

- Үзәк китапханә бинасын капиталъ төзекләндерү.

4. Электрон рәвештә тәкъдим ителә торган хезмәтләрнең күләме һәм төрләрән арттыру таләп ителә. Китапханәләрнең бердәм электрон каталогы ясала торган “Татарстан Республикасы милли электрон китапханә” порталында китапханәләр тарафыннан үз сайтларын булдыру буенча эш бара. Әлеге бурычны хэл итәр өчен компьютер программалар тәмин итү буенча белгечләр кирәк. Ярдәмче программаның чараларын тормышка ашыру халыкка мәгълүмат-китапханә хезмәте күрсәтүне камилләштерүгә ярдәм итәргә, инновацион технологияләр үсешенә, район халкына мәгълүмат ресурсларына читтән торып керү алу мөмкинлеген тәкъдим итәчәк.

Китапханә фондларының куркынычсызлыгын һәм саклынышын тәмин итү бурычын хэл итү өчен кыйммәтле фондларны саклау буенча куркынычсызлык комплекслы системасын эшләү һәм кертү, биналарның норматив физик һәм санитар-гигиена халәтен тәртиптә тоту, куркынычсызлык чараларын заманча техник чаралар белән жиһазландыру тиешле.

5. Биектау муниципаль районы “Биектау ҮБС” МБУсендә 54 хезмәткәр эшли. Аларның 34е югары белемле, шул исәптән китапханә буенча – 25, урта-һөнәри – 16, шул исәптән китапханә буенча – 13 кеше. Белгечләр белән тәмин итү 92,6%ны тәшкил итә.

Һөнәри белем бирү системасы үсешә, шул исәптән белем бирүнең заманча методлары, төрле эш формалары – семинарлар, һөнәри осталык конкурслары, тренинглар, эшлекле уеннар һ.б. китапханә хезмәткәрләренең тиешле квалификация дәрәжәсенә ярдәм итәргә тиеш.

2019-2021 елларга Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районында китапханә эшен үстерү буенча Ярдәмче программа Татарстан Республикасының мәгълүмати-коммуникацион технологияләр һәм башка проектлар үсешә буенча дәүләт программалары белән үзара бик тыгыз бәйләнгән.

II. Ярдәмче программаның максатлары, бурычлары, ахыргы нәтижеләрнең тасвирламасы һәм аларны тормышка ашыру сроклары

Ярдәмче программаның максаты – гражданнарга мәгълүмат һәм белемнәргә бернинди тоткарлыксыз керү буенча конституцион хокукларны тормышка ашыруны тәмин итәргә сәләтле булган, шулай ук китапханәләрдә сакланучы милли мәдәни мирасны саклаган китапханә хезмәте күрсәтү системасының үсешенә юнәлдерелгән.

Куелган максатка ирешү өчен түбәндәге бурычларны хэл итү күздә тотыла:

1. Китапханә хезмәт күрсәтүенең нәтижәле системасын тәмин итү;
2. Китапханә фондларының актуальлеген һәм сакланышын тәмин итү;
3. Татарстан Республикасы китапханәләр челтәре бердәм мәгълүмат системасы үсешә;
4. Китапханәләр эшчәнлеген модернизацияләү һәм китапханәләрнең нәтижәле эшләве, кулланучыларның анда булуларының куркынычсыз һәм уңайлылыгы өчен матдәтехник базасын ныгыту;
5. Укуны алга жибәрү өчен мәдәни-агарту эшчәнлеген жәелдерү;

6. Китапханэлэрнең туган якны өйрәнү эшчәнлеген оештыру: эзләнү эше, туган якны өйрәнү мәгълүматлар базасын һәм методик-библиографик ярдәмлекләр булдыру, туган якны өйрәнү проектларын тормышка ашыру;
7. Берөзлексез һөнәри белем алу һәм квалификацияне күтәрү системасы үсеше. Ярдәмче программаны тормышка ашыру срогы – 2019-2021 еллар.

III. Ярдәмче программаны ресурслар белән тәмин итү

Ярдәмче программалар фаразлау характерында булалар һәм билгеле финанс елга Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы бюджетын төзегәндә ел саен тәгаенләнергә тиешле.

IV. Ярдәмче программаның икътисади һәм социаль нәтижәләргә бәя

Ярдәмче программаны тормышка ашыруның төп көтелгән нәтижәләре:

- төрле мәгълүмат йөртүчеләрдә саклана торган документлар белән китапханә фондларын тулыландыруны тәмин итү һәм фондларның сыйфатлы характеристикаларын яхшырту аркылы китапханә фондларының оптималь моделен булдыру; китапханә фондларының яңартылуын арттыру;
- Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы китапханәләр Бердәм электрон каталогы күләмен арттыру;
- китапханәләрнең мәгълүмати һәм белем бирү эшчәнлеген активлаштыру, укучыларга хезмәт күрсәтү формалары һәм юнәлешләрен киңәйтү;
- халыкка мәгълүмати һәм китапханә хезмәте күрсәтүне яхшырту, интернет челәтәренә керү мөмкинлекләрен киңәйтү.

Ярдәмче программаны тормышка ашыруның төп социаль эффекты – халыкның барлык социаль группалары өчен китапханәләргә керү мөмкинлеген тәмин итү, китапханәләрнең заманча үсешенә ярдәм итү, китапханәчеләрнең эшләве өчен уңайлы шартлар тудыру һәм китапханәләрдән кулланучыларга хезмәт күрсәтү сыйфатын арттыру, жәмгыятьтә китапханәләрнең дәрәжәсен һәм ролен арттыру, китапханәләрнең укуны һәм китапларны алга чыгару буенча мәдәни-агарту эшчәнлегенә киңәюе, буш вакытларны оештыру һәм халыкның барлык категорияләрен укуга җәлеп итү буенча китапханәләрнең эшен камилләштерү, китапханә эше өлкәсендә бюджет чаралары чыгымнарын оптимальләштерү.

	Программа чараларының исеме	Финанслау чыганагы	Финанслау күләме, мең сум	Фаразланган финанслау күләме, мең сум.		
				2019 ел	2020 ел	2021 ел

1.	Халыкка китапханә хезмәте күрсәтүне оештыру	Жирле бюджет	69009,8	23415,5	22769,4	22824,9
		РФ бюджеты	159,8	159,8		
		РТ бюджеты	3088,6	3088,6		
		Бюджеттан тыш	60,0	40,0	10,0	10,0
2.	ҮКСның китап фондларын тәмин итүне оештыру һәм кирәкле тулылыгын тәмин итү	Жирле бюджет	286,9	86,9	100,0	100,0
		Бюджеттан тыш	20,0	20,0		
4.	Вақытлы матбугатка язылу оештыру	Жирле бюджет	594,0	198,0	198,0	198,0
	Барлығы:	Жирле бюджет	69890,7	23700,4	23067,4	23122,9
		РФ бюджеты	159,8	159,8		
		РТ бюджеты	3088,60	3088,6		
		Бюджеттан тыш	80,0	60,0	10,0	10,0

**“2019-2021 елларга музей эше үсеше”
Ярдәмче программасы**

Программаның паспорты

Программаның исеме	“2019-2021 елларга музей эше үсеше” (алга таба – ярдәмче программа)
Ярдәмче программага заказ бирүче	“Биектау муниципаль районы Башкарма комитеты” МКУсе
Ярдәмче	Биектау муниципаль районы “Биектау туган якны өйрәнү

программаны төп эшлөүчө	музее” МБУсе
Ярдәмче программаның максаты	Жәмгыять үсешенен мөһим ресурсы буларак социаль-мәдәни функцияләрне тормышка ашыру өчен музейларның комплекслы үсеше.
Ярдәмче программаның бурычлары	<p>1.Биектау муниципаль районы Музей фондларының дөүлэтнеке булган өлешен саклау, өйрәнү һәм комплектлау.</p> <p>2.Биектау муниципаль районы Музей фондларын популярлаштыру.</p> <p>3.Музейлар тарафыннан мәдәни һәм мәгърифәт, белем бирү эшчәнлеген тормышка ашыру.</p> <p>4.Музейларны мәгълүматлаштыру.</p>
Ярдәмче программаның максатларын һәм бурычларын тормышка ашыру нәтижәсендә көтелгән ахыргы нәтижәләр (нәтижәләргә бәя бирү индикаторлары) һәм аның бюджет эффективлыгы күрсәткечләре	<p>Ярдәмче программаны тормышка ашыру 2021 елга түбәндәгеләрне арттыруны тәэмин итәчәк:</p> <p>төп фондның реставрацияләнгән эйберләренен реставрация таләп ителә торган дөүлэт исәбенә һәм саклауга куелган музейларның төп фондларының эйберләре саныннан өлешләре ел ахырына ел башына чагыштырмасы 93 процент;</p> <p>саклау-янгын куркынычсызлыгы системалары белән жиһазландырылган музей мәйданнары өлеше, 92,5 процентка кадәр;</p> <p>актив күрсәтүдә кулланган музей эйберләренен төп фондның гомуми эйберләр санына чагыштырма авырлыгы 95 процентка кадәр;</p> <p>хисап елында музейларда булуның алдагы елдагыга чагыштырмасы 34 процентка кадәр;</p> <p>социаль якланмаган гражданныр төркеме һәм мөмкинлекләре чикле затлар тарафыннан хисап елында музейларга баруның алдагы елдагыга чагыштырмасы 26 процентка кадәр;</p> <p>хисап чорында ачылган үз фондларыннан күргәзмәләр санының алдагы чорга чагыштырмасы 94 процент;</p> <p>электрон каталогка кертелгән музей эйберләренен саны, музей эйберләренен гомуми санына карата 20 процентка кадәр;</p> <p>компьютерлаштырылган эш урыннары санының гомуми хезмәткәрләр санына чагыштырмасы 100 процентка кадәр.</p>

I. Ярдәмче программаны тормышка ашыру өлкәсенә гомуми характеристика, шул

исәптән ул чишәргә юнәлдерелгән мәсьәләләр

Биектау муниципаль районы музей челтәре үз эченә 1 Биектау муниципаль районы район туган якны өйрәнү музеен һәм туган якны өйрәнү музееның структур бүлекчәсен: Өбрә авылындагы Салих Сәйдәшев музеен үз эченә ала.

Биектау муниципаль районы район туган якны өйрәнү музеенда 1495 саклану берәмлеге саклана. Туган якны өйрәнү музеенең бүлекчәсендә Салих Сәйдәшев музеенда 639 саклану берәмлеге саклана.

Музейларга килүчеләрнең төп төркеме булып балалар аудиториясе, яшьләр, килүчеләрнең ташламалы төркеме (пензионерлар, инвалидлар һ.б.), гаилә аудиториясе тора. Бүгенге көндә музейлар тарафыннан эшләп чыгарыла торган программалар һәм акцияләр нәкъ менә әлеге максатчан төркемнәргә юнәлдерелгән.

Район халкының мәдәни кыйммәтләрен күрә алу мөмкинлеге музейлар тарафыннан күргәзмәләр уздыру юлы белән генә түгел, ә күчерелеп йөртелә торган күргәзмәләр, массалы чаралар уздырган дагы күргәзмәләр, ТР музейе белән бергә оештырыла торган күргәзмәләр оештыру кебек эш формалары белән дә тормышка ашырыла. Музей әйберләрен актив күрсәтүдә катнаша торган әйберләрен чыгыштырма авырлыгы 75 процент.

Музейларның базаларының матди-техник үсешен хәл итүне таләп итә торган музей эшчәнлегенең проблемалары;

мәдәни-белем бирү, фәнни-мәгърифәт максатларында барлык Музей фондын пассив куллану;

дәүләт музейларының кирәгенчә мәгълүматлаштырылмавы;

инфраструктура начар үсеш алганга күрә мәдәни туризмның кирәгенчә үсеш алмавы.

Көчле яклары	Көчсез яклары
1.Музей фондының сыйфатлы һәм күләмле дәрәжәсе. 2.Музей белгечләренең югары һөнәри дәрәжәсе. 3.Музей эшендә варислык традицияләре. 4.Массакүләм мәгълүмат чараларында музейлар эшчәнлеген киң яктырту. 5.Бергә күргәзмә проектлары оештыру өчен алдынгы федераль музейларны жәлеп итү.	1. Музейларның түбән дәрәжәдәге матди-техник базасы. Тематик чаралар уздырырга стационар компьютер, сенсорлы киоск, проектор экраны юк. 2.Дәүләт музейларының кирәгенчә мәгълүматлаштырылмавы. 3.Медиаресурсларны, ачыклап әйтсәк социаль челтәрләргә нәтижәсез куллану. 4. Фондларны (экспонатларны) саклау өчен майданнарның кирәк күләмдә булмавы.
Мөмкинлекләр	Янауучы куркынычлар
1. Программаны тормышка ашыруга дәүләт һәм жәмгыять ярдәме.	1.Программаны тулы булмаган күләмдә финанслау.

2. Яңа мәғлүмати системалар кертү. Бөек Ватан сугышында катнашучылар буенча (1941-1945 еллар) корпункт булдырылган.	2.Программа белән нәтижәсез идарә итү. 3.Административ каршылыклар. 4.Реставрация булмау сәбәпле экспонатларны югалту.
---	--

II. Ярдәмче программаның максаты, бурычлары, аны тормышка ашыруның сроклары һәм ахыргы нәтижәләре тасвирламасы

Ярдәмче программаның максаты булып жәмгыять үсешенә мөһим ресурс буларак алар тарафыннан социаль мәдәни функцияләргә тормышка ашыру өчен музейларның комплекслы үсеше санала.

Әлеге максатны тормышка ашыру өчен түбәндәге бурычларны хәл итәргә кирәк:

1. Музей фондларының дәүләтнеке булган өлешен саклау, өйрәнү һәм комплектлау.
2. Музей фондларын дәүләт өлешен популярлаштыру.
3. Музейлар тарафыннан мәдәни һәм мәғрифәт, белем бирү эшчәнлеген тормышка ашыру.
4. Музейларны мәғлүматлаштыру. Ярдәмче программаны тормышка ашыру сроклары - 2019-2021 еллар.

Ярдәмче программаны финанслау күләмнәре фаразлау характерында булалар һәм билгеле финанс елга Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы бюджетын төзегәндә ел саен тәгаенләнергә тиешле.

Биектау туган якны өйрәнү музей эшчәнлегенә район музейларына агын да активрак рәвештә яшьләргә, мәктәп укучыларын, район халкын жәлеп итүгә булышлык итүгә район халкына рухи һәм патриотик тәрбия бирүгә, бигрәк тә үсеп килүгә буынга, яңа экспозицияләргә оештыру һәм булганнарын яңартуға, яңа мәдәни-белем бирү чараларын эшләүгә юнәлдерелгән.

2020 елның 1 нче гыйнварына Биектау туган якны өйрәнү музей эшчәнлегенә күрсәткеләре

	“Биектау туган якны өйрәнү музей” МБУсе	“Биектау туган якны өйрәнү музей” МБУсенң С.Сәйдәшев музей филиалы
Килүчеләр саны	3883	2138
Экскурсияләр	76	18
Лекцияләр	29	12
Күргәзмәләр	22	5

Массакуләм чаралар	35	21
Белем бирү программалары саны	2	2
Төп фонд	955	339
Фәнни-ярдәмче фонд	670	300
Төп фондка кертемнәр	57	20
Төп фондка кертемнәр	10	15

Музей эше үсешенә юнәлдерелгән чаралар:

Т/ б №	Программа чараларының исеме	Финанслау чыганаclarы	Финанс л ау күләме, мең сум.	Фаразланган финанслау күләме, мең сум.		
				2019 ел	2020 ел	2021 ел
1	“Биектау туган якны өйрәнү музейе” МБУсында һәм С.Сәйдәшев музейе базасында уздырыла торган чараларны тәмин итү	Жирле бюджет	9198,9	2897,2	3145,6	3156,1
		РТ бюджеты	253,6	253,6		
		Бюджеттан тыш	7,6	7,6		
2	Экскурсияләр оештыру һәм уздыру	Жирле бюджет				
		Бюджеттан тыш	20,0		10,0	10,0
	БАРЛЫГЫ:	Жирле бюджет	9198,9	2897,2	3145,6	3156,1
		РТ бюджет	253,6	253,6		
		Бюджеттан тыш	27,6	7,6	10,0	10,0

**“2019-2021 елларга клуб учреждениеләре үсеше”
ярдәмче программасы**

Паспорты

Муниципаль ярдәмче программаның исеме	“2019-2021 елларга клуб учреждениеләре үсеше”
---------------------------------------	---

Муниципаль ярдәмче программаның максаты	<p>Биектау муниципаль районы территориясендә бердәм мәдәни пространствоны булдыру һәм саклау;</p> <ul style="list-style-type: none"> - мәдәният учреждениеләренең муниципаль берәмлекләренә җирле үзидарә органнары, иҗтимагый берләшмәләр һәм оешмалар, мәгариф системасы учреждениеләре, массакүләм мәгълүмат чаралары, ижади һәм дини оешмалар белән ведомствоара мөнәсәбәтләренә үсеш; - халыкта гражданлык бердәйлеге, әхлакый-рухи һәм толерантлык дөньяга карашларын формалаштыру буенча эшчәнлекне тормышка ашыру; - эш юнәлешләрен һәм формаларын камилләштерү; - мәдәни-ял итү учреждениеләрендә чараларның сыйфатын арттыру; <p>КДУ учреждениеләрен методик һәм мәгълүмати тәэмин итү.</p>
Муниципаль ярдәмче программаның бурычлары	<p>Биектау муниципаль районы тарихи-мәдәни мирасын саклау, мәдәниятен, сәнгатен үстерү һәм популярлаштыру өчен шартлар тудыру.</p> <p>План нигезендә программалы массакүләм һәм бәйрәм мәдәни-массакүләм чаралары уздыру.</p> <p>Мәдәни-ял итү чаралары катнашучыларының саны арту.</p> <p>Халыкта гражданлык бердәйлеген формалаштыручы, ижади потенциалны ачучы, толерантлыкны тәрбияләүче, этникара һәм конфессияра мөнәсәбәтләр мәдәниятен тәэмин итүче “Мәдәният” өлкәсендә системаның үсеше һәм модернизациясе.</p>
Муниципаль ярдәмче программаның муниципаль заказчысы	“Биектау муниципаль районы Башкарма комитеты” МКУ
Муниципаль ярдәмче программаны эшләүче	Биектау районы муниципаль районы “Үзәкләштерелгән системаның үзәк мәдәният йорты” МБУсе
Сроки реализации муниципальной подпрограммы	2019-2021 еллар.
Муниципаль ярдәмче программаны тормышка ашыруның	Төрле дәрәжәдәге конкурс, фестивальләрдә катнашкан катнашучыларның саны арту;

планлаштырылган нәтижеләре	Клуб берләшмәләре катнашучылары алган дипломнар, премияләр саны арту; Программалы массакуләм һәм мәдәни-масса чаралары катнашучыларының өлеше арту; Үзешчән ижади клуб берләшмәләре һәм аларда катнашучылар саны арту; Түләүле нигездә чаралар саны арту.
-------------------------------	---

I. Ярдәмче программаны тормышка ашыру өлкәсенә гомуми характеристика, шул исәптән ул чишәргә юнәлдерелгән мәсьәләләр

Жәмгыять үсешенә хәзерге заман этабының бер үзенчәлеге булып кешеләрнең рухи тормышын оештыручы факторларның берсе буларак мәдәниятнең социаль роле үсү тора. Шул ук вакытта мәдәният кешелекнең рухи тәҗрибәсе булып кына түгел, ә һәрбер кешенең иҗатка сәләтен формалаштыручы, кешелек яшәешенә нигез салучы, цивилизацияле тормыш кыйммәтләре һәм формаларын саклау сәләте буларак та алга чыга. Жәмгыятьнең мәдәни үсешенә кирәкле критерие булып кешенең ижади көчләре, сәләтләре һәм таланты барлыкка килүе һәм үсеше өчен кирәкле шартлар булуы тора. Халыкның тормыш сыйфатын тәшкит итүче мәдәни яхшыртуга юнәлдерелгән мәсьәләләргә хәл итү җирле үзидарә органнарының мәдәният өлкәсендәге вәкаләтләрен тормышка ашырып ачыклана һәм әлеге мәсьәләләргә программа-максат методлары нигезендә хәл итәргә кирәк. Муниципаль ярдәмче программаны тормышка ашыру мәдәният учреждениеләренә матди-техник базасын ныгытуга юнәлдерелгән – бу заманча шартларда Биектау муниципаль районының социаль-иқтисади үсешендә мәдәниятне иң мөһим ресурсларның берсе дип тануны билгеләүче конкрет адымнар.

Ярдәмче программа чараларын тормышка ашыру мәдәният эшчәнлегенә барлык субъектлары катнашында социаль мөһим максатларга ирешәргә мөмкинлек бирәчәк, бюджет чараларын нәтиҗәле тотуны тәмин итәчәк һәм түбәндәгеләргә булышлык итәчәк:

1. Мәдәният, сәнгать үсеше өчен шартлар тудыру һәм тарихи-мәдәни мирасны популярлаштыру.

2. План нигезендә программалы массакуләм һәм бәйрәм мәдәни-массакуләм чаралар уздыру.

ЯРДӘМЧЕ ПРОГРАММА ЧАРАЛАРЫ ИСЕМЛЕГЕ

1. Мәдәният-ял итү юнәлешендәге системаны модернизацияләү.

- Әлеге процессны камилләштерү буенча чаралар системасы күз алдында тота:
- хәзерге заман этабында клуб, китапханә, музей системасында халык белән эшләү буенча өстенлекле юнәлешләргә билгеләү;
  - инновацион формалар һәм методлар үсеше;

- районның муниципаль берәмлекләре белән үзара мөнәсәбәтне тәмин итү; - мәдәни-ял итү чараларын популярлаштыру.

Мәдәният-ял итү учреждениеләрендә мәгълүмати, фәнни-теоретик һәм методик тәмин итү.

- “Мәдәният” өлкәсендә программа һәм методикалар комплексын эшләү;
- балаларда, яшүсмерләрдә һәм яшьләрдә патриотик тәрбия формалары, методлары һәм чараларын эшләп чыгару;
- районының социаль-икътисади үсешендә мәдәният учреждениеләренең киң куллануга күбрәк шартлар тудыру;
- ижади потенциал үсешенә булышлык итү.

Район клуб учреждениеләренең эш юнәлешләре:

- яшүсмерләргә һәм яшьләргә хәрби-патриотик тәрбия ;
- сәламәт яшәү рәвешен пропагандалау;
- яшьләрнең районның мәдәни тормышында катнашуга кертеп жибәрү;
- мәдәни-тарихи мирасны саклау һәм пропаганда уздыру;
- традицион халык мәдәнияте нигезендә рухилык, гражданлык һәм патриотизм тәрбияләү.

Район клуб учреждениеләре үсеш өлкәсендә Программаның төп бурычлары:

Клуб учреждениеләренең төп эшчәнлегенә халыкның төрле катламының ял итүен оештыруга юнәлгән, шул исәптән массакүләм чаралар уздыру, концерт һәм конкурс программалары, бәйрәмнәр, театральләштерелгән тамашалар, тематик кичәләр, клуб берләшмәләренең эшен оештыру, Россиякүләм, төбәк, өлкә, зона һәм район смотрконкурсларында һәм фестивальләрендә катнашуга юнәлдерелгән. Район территориясендә халыкның традицион мәдәниятенә ярдәм итү һәм үстерү. Район клуб учреждениеләре эшчәнлегенә, “халык” исеме бирелгән коллективларга ярдәм итү, мәдәният һәм сәнгать өлкәсендә халыкка сыөфатлы хезмәт күрсәтүне оештыру, мәдәнимәгълүмати пространствоны үстерү. Мәдәни-ял итү эшчәнлегенә белгечләренең квалификациясен арттыру.

Куелган бурычларны тормышка ашыру өчен шартлар белән тәмин итү түбәндәге чараларны тормышка ашыруны күз алдында тоту:

Т/ б №	Программа чараларының исеме	Финанслау чыганагы	Финанслау күләме барлыгы мең сум.	Фаразлаган финанслау күләме мең сум		
				2019 ел	2020 ел	2021 ел
1.	Район халкына социаль-мәдәни, мәгърифәт, күңел ачу характерындагы төрле хезмәтләр күрсәтү, сәнгать ижаты белән шөгыйльләнү өчен шартлар тудыру	Жирле бюджет	238642,1	70808,8	83737,6	84095,7
		РФ бюджет	86,2	86,2		
		РТ бюджет	10328,6	10328,6		
		Бюджеттан тыш	1269,0	425,0	422,0	422,0

2.	“Созвездие-Йолдызлык” яшьләр эстрада сэнгате фестивален уздыру.	Жирле бюджет	1350,0	450,0	450,0	450,0
3.	Мәдәният һәм сэнгате учреждениеләре өчен яңа жиһазлар һәм инвентарь һәм кергү	Жирле бюджет	5869,0	1869,0	2000,0	2000,0
4.	Сәхнә костюмнары алу, тегү	Жирле бюджет РФ бюджетты	3000,0	1000,0	1000,0	1000,0
5.	Тематик баннерлар, стендлар эшләү.	Жирле бюджет	375,0	75,0	150,0	150,0
	БАРЛЫГЫ:	Жирле бюджет	249241,5	74202,8	87337,6	87695,7
		РФ бюджетты	86,2	86,2		
		РТ бюджетты	10328,6	10328,6		
		Бюджеттан тыш	1269,0	425,0	422,0	422,0

**“Өстәмә белем бирү белән тәэмин итү” Ярдәмче программасы
Программа паспорты**

Программаның исеме	2019-2021 елларга Өстәмә белем бирү белән тәэмин итү (алга таба – Ярдәмче программа)
Ярдәмче программаның заказчысы	“Биектау муниципаль районы башкарма комитеты” МКУ
Ярдәмче программаны төп эшләүче	ТР Биектау муниципаль районы “Салих Сәйдәшев исемендәге сэнгате мәктәбе” өстәмә белем бирү МБУсе

<p>Ярдэмче программаның максаты</p>	<p>Федераль дэүлэт таләпләренә туры килгән ижади-эстетик юнәлештәге өстәмә белем бирүнең комплекслы үсеше.</p>
<p>Ярдэмче программаның бурычлары</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.Халыкның заманчы ихтыяжлары нигезендә мәктәптә яңа бүлекләр һәм белгечлекләр ачу һәм үстерү. 2.Музыкаль белемнең популярлығын һәм сорау булуын истә тотып, укучыларның һәм укытучыларның контингентын арттыру. 3.Федераль дэүлэт таләпләренә туры килгән һөнәр алды программаларын кертү. 4.Укучыларның музыкаль-эстетик тәрбиясен тагын да күбрәк популярлаштыру. 5.Мәктәп тарафыннан тагын да киңрәк мәдәни, фәнни-агарту, белем бирү эшчәнлеген жәелдерүне тормышка ашыру. 6.Район ихтыяжларын канәгатьләндерү өчен мәктәпне тәмамлаучыларның һөнәри ориентациясе.
<p>Ярдэмче программаның сроклары һәм тормышка ашыру этаплары</p>	<p>2019-2021 еллар</p>
<p>Ярдэмче программаны финанслау күләмнәре, елларга бүлеп</p>	<p>Ярдэмче программаны финанслау күләмнәре фаразлау характерында булалар һәм билгеле финанс елга Биектау муниципаль районы бюджетын төзегәндә ел саен тәгаенләнергә тиешле.</p>
<p>Ярдэмче программаның максатларын һәм бурычларын тормышка ашыру нәтижәсендә көтелгән ахыргы нәтижәләр (нәтижәләргә бәя бирү индикаторлары) һәм аның бюджет эффективлыгы күрсәткечләре</p>	<p>Ярдэмче программа чаралары тормышка ашыру 2021 елга түбәндәгеләргә ирешергә мөмкинлек бирәчәк:</p> <ul style="list-style-type: none"> - мәктәпнең ихтыяж булган яңа бүлекләре һәм белгечлекләре; - мәктәп педагогларының квалификациясен арттыру; - мәдәни һәм педагогик тәҗрибә белән алмашу; - мәктәпнең методик эшләре (конференция, мастер-класс һ.б.); - конкурс, концерт һәм фестиваль эшчәнлегендә катнашу; - район халкының күпчелек өлешен сәнгатькә тарту һәм жәлеп итү.

Һөнәри белем бирү өлкәсендә төп бурычлар булып белем бирү программаларын тормышка ашыру, яшь талантларны ачыклау һәм аларга ярдәм итү һәм аларның һөнәри ориентациясе тора.

2020 елның 1 нче гыйнварына мәктәптә 593 кеше белем ала.

Укыту 12 белгечлек буенча алып барыла:

- фортепиано 144 (32,1 %)
- халык уен кораллары (баян, аккордеон, думбра, балалайка, гитара)- 108 (24,1 %)
- кыллы-смычоклы (скрипка) – 31 (6,9%)
- ижади - 43 (9,5%)
- хореография - 92 (20,5%)
- вокал - 12 (2,6%)
- өрәп уйнала торган инструментлар (курай, саксафон) - 15 (4,3%)

Планнарда район халкының үсә баручы ихтыяжларын истә тотып, яңа мәктәп базасында эстрада бүлеге ачу, мәктәпнең ижади, хореография, вокал бүлекләрен киңәйтү тора.

Мәктәп укытучылары контингенты 50 кеше, аларның 27се югары квалификация категориясенә, 19ы- беренче категориягә ия. 1 педагог Россия Федерациясенә, 4 педагог – Татарстан Республикасының атказанган мәдәният хезмәткәре исеменә, 4 педагог – Татарстан Республикасының атказанган мәдәният хезмәткәре исеменә, 3 укытучы күкрәк билгесе белән бүләкләнгән, 1 педагог педагогик фәннәр кандидаты гыйльми дәрәжәсенә ия.

Сәнгать мәктәбе укыучылары һәм педагоглары Халыкара, Россиякүләм, өлкә, зона, районара һәм район чараларында, конкурсларында, фестивальләрендә катнашалар: төрдә дәрәжәдәге чараларда һәм конкурсларда катнашкан балалар саны – 92%, алар арасынан халыкара, россиякүләм һәм республика дәрәжәсендәге жиңүчеләр һәм призывлы урын алуучылар – 45%.

Программа кысаларында хәл ителә торган бурычларга керәләр:

- музыкаль белем бирүне популярлаштыру;
- сәләтле балаларны ачыклау һәм үстерү булдыру һәм аларның киләчәктәге һөнәри ориентациясе өчен шартлар;
- балалар һәм яшүсмерләргә музыкаль белем алу өчен шартлар тудыру;
- фестиваль, конкурс, күргәзмәләрдә катнашу;
- һөнәри һәм башкару осталыгын арттыру максатларыннан мастер-класслар, фәннипрактик конференцияләр оештыру һәм уздыру.

Программа буенча чаралар районда мәдәният һәм сәнгать өлкәсендә белем бирү системасын саклау һәм үстерүгә юнәлдерелгән:

№	Программа чарасының исеме	Финанслау чыганаclarы	Финанслау күләме барлыгы мең сум.	Фаразланган финанслау күләме мең сум		
				2019 ел	2020 ел	2021 ел
1.	Балалар һәм яшүсмерләргә музыкаль белем алу өчен шартлар тудыру	Жирле бюджет РТ бюджет	91886,5 1653,2	30745,5 1653,2	30565,0	30576,0

		Бюджеттан тыш	1161,2	1161,2		
2.	Районкүләм һәм районара балалар башкаруында түбәндәге номинацияләр буенча конкурс-фестивальләр уздыру: - фортепиано; - халык уен кораллары; -вокал; -хореография; -рәсем ясау.	Бюджеттан тыш	239,0	75,0	82,0	82,0
3.	Казан консерваториясе, Казан музыка училищесы укытучыларының мастер-классларын оештыру һәм уздыру, төбәк, районкүләм фәнни-практик конференцияләр уздыру.	Бюджеттан тыш	149,0		74,5	74,5
4.	Предмет-цикл комиссияләре эше	Бюджеттан тыш	159,2		79,6	79,6
5.	Концертлар оештыру һәм уздыру.	Бюджеттан тыш	178,8	150,0	14,4	14,4
6.	Укытучыларның квалификацияләрен арттыру һәм яңадан өйрәнү.	Бюджеттан тыш	63,6		31,8	31,8
7.	Күргәзмә залларын, музей, театрларны карауны оештыру.	Бюджеттан тыш	31,8		15,9	15,9
8.	Мәдәният һәм сәнгать учреждениеләре өчен музыкаль инструментлар алу һәм ремонтлау.	Бюджеттан тыш	1059,8	457,4	301,2	301,2
9.	Методик, фәнни һәм нота әдәбиятын алу, фонотеканы аудио һәм видео кулланмалар белән тулыландыру.	Бюджеттан тыш	63,6		31,8	31,8

БАРЛЫГЫ:	Жирле бюджет	91886,5	30745,5	30565,0	30576,0
	РТ бюджет	1653,2	1653,2		
	Бюджеттан тыш	3106,0	1843,6	631,2	631,2

“Өлкә белән муниципаль идарә итү системасы үсеше” ярдәмче программасы “Биектау муниципаль районы Башкарма комитеты” МКУсенәң Мәдәният бүлегә” МКУсе үзәкләштерелгән бухгалтериясе түбәндәге максатларны тормышка ашыру өчен оештырылган:

- бюджет чараларын тулаем һәм нәтижәле итеп кулланырга ирешү;
- бухгалтер исәп-хисабының бердәм хокукый һәм методологик нигезләре буенча хисапны алып бару;
- хезмәт күрсәтелүче учреждениеләр эшчәнлегенә турында тулы һәм дөрөсләккә туры килә торган хисапны формалаштыру.

Өлкә белән муниципаль идарә итү системасы үсешенә юнәлдерелгән чаралар.

т/б №	Программа чараларының исеме	Финанслау чыганаclarы	Финанслау күләме барлығы мең сум.	Фаразланган финанслау күләме, мең сум		
				2019г.	2020г.	2021г.
1	Өлкә белән муниципаль идарә итү системасы үсеше	Жирле бюджет РТ бюджетты	4656,3 157,9	1617,0 157,9	1517,6	1521,7

Мәдәният учреждениеләренәң матди-техник базаларын ныгыту

Район мәдәният учреждениеләренәң матди-техник базасын ныгыту буенча килеп туган хәлгә анализ:

- 10 % мәдәният учреждениесенә капитал төзекләндерү таләп ителә;
- мәдәният учреждениеләренәң биналарына ремонт таләп ителә;
- мәдәният учреждениеләренәң кирәкле дәрәжәдә музыка жиһазлары белән жмһазландырылмавы.

Мәдәният учреждениеләренәң матди-техник базасын ныгыту өлкәсендә Программаның төп бурычлары булып тора:

- авыл мәдәният йортларының эчке биналарының ремонты, клуб биналарының түбәләре ремонты авыл жирлекләре белән килешү буенча;
- мәдәният учреждениеләрендә янгын куркынычсызлыгын тәмин итү;
- техник җиһазларны модернизацияләү, яктылык һәм тавыш - техника җиһазлары, музыка кораллары, китапханә һәм музей җиһазлары, компьютер техникасы, программа тәмин итүен алу.